Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СВЕТ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ»)

ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ШОАТТА, 29 май, 1976 шу. • № 66 (5293). • Мах 2 кеп.

ГIилмана карагIдаьннараш— юрта боахама

27 мае Москве хьайийлай Индмахой, Iнима-тохкама учрежденей хуттахой, боахаминй специалистийн хьалха латтарийн Ерригроссийски совещани. Парте XXV съезда решенешка хьежжа шига дувш юрта боазам дIаэо дегIаболабара даькъе Iнлман лоарxIам лаьхбара керттера дешаш.

Совещане даьзд лоац КПСС ЦК, СССР-ен РСФСР-ен Министрий Советий, республика Лаххехьарча Совета Президинума, министерствайн ведомствайн бехкъахомера болхлоца.

Совещани хьайийлар КПСС КПСС ЦК Подпибюро чIенала кандидата, РСФСР-ен Министрий Совета Председателя М. С. Соломенцева. Цо новкъост Леонид Ильич Брежневгара дIайка моаршал делар совещане даьзд лоацарашка, республика Iнлмахошка - аграрникашка. ИттазгIча пятилетка планаш кхоачаш тIекхоачашин яр духьа лоаттабева къовсаме керда тодамаш дахар довш РСФСР Iнлмахошта, юрта боахама болхлоцта ловца баьккхаб парте ЦК Генерални секретара.

Совещане докладаш йир: РСФСР юрта боахама министра Л. Я. Флорентьева, вице-президента, ВАСХНIЛ-а Сибирски отделене президиума председателя И. И. Синягина, вице-президента, Нечернозимни зоне Iнлмахоза ВАСХНIЛ-а отделене президиума председателя Л. К. Эриста.

Совещани дIахо болх беш д. (ТАСС).

ГIилмана карагIдаьннараш— юрта боахама

27 мае Москве хьайийлай Индмахой, Iнима-тохкама учрежденей хуттахой, боахаминй специалистийн хьалха латтарийн Ерригроссийски совещани. Парте XXV съезда решенешка хьежжа шига дувш юрта боазам дIаэо дегIаболабара даькъе Iнлман лоарxIам лаьхбара керттера дешаш.

Совещане даьзд лоац КПСС ЦК, СССР-ен РСФСР-ен Министрий Советий, республика Лаххехьарча Совета Президинума, министерствайн ведомствайн болхлоцта.

Совещани хьайийлар КПСС КПСС ЦК Подпибюро чIенала кандидата, РСФСР-ен Министрий Совета Председателя М. С. Соломенцева. Цо новкъост Леонид Ильич Брежневгара дIайка моаршал делар совещане даьзд лоацарашка, республика Iнлмахошка - аграрникашка. ИттазгIча пятилетка планаш кхоачаш тIекхоачашин яр духьа лоаттабева къовсаме керда тодамаш дахар довш РСФСР Iнлмахошта, юрта боахама болхлоцта ловца баьккхаб парте ЦК Генерални секретара.

Совещане докладаш йир: РСФСР юрта боахама министра Л. Я. Флорентьева, вице-президента, ВАСХНIЛ-а Сибирски отделене президиума председателя И. И. Синягина, вице-президента, Нечернозимни зоне Iнлмахоза ВАСХНIЛ-а отделене президиума председателя Л. К. Эриста.

Совещани дIахо болх беш д. (ТАСС).

АТЕИСТИЧЕСКИ БАЛХА—ХАДДАНЗА ТЕРКАМ

КПСС Нохч-ГIалгIай обкома Х, XIII пленумаш хиннача тIехьаьгIа вай республике дикка дукхагIа теркам тIаьхийта бьаьнна къахьегама коллективашка, бахача наха юкъе беш бола атеистически болх тоабара, из хьалха шиг лостам болаш лелабара. Партийн комитеташ, КПСС райкомаш горкомаши каст-кастагIа дувца яьнай шолг бирошка, пленумашка дьна духьала бечу балхаца дувзаденна дешаш. Из шоаш деча хана бахача наьха категореш, уж малагIча дьнах е цун вирдах ба терказдеу цар.

Баха нах дьна боадонах мукъабахара дика ьттув боалийташ хIама да г. Грозне а юртарча районашка я, духха нах юкъеозам, атеистически дешаех Iнлман-теоретически практически конференцеш чакхйоахан хIилар. ХIара шера духхагIа худ полиитдешара системе атеизма дешаш Iомадераш. Партийн, советски, административни органаша шерра даьзд а лоацлан тайп-тайпара мероприятеш хуо республике шозл чулоацамгар гIулдахкашкех хьежжа къастта зуламе йолуа Батlай-Хьажий, Баматирче-Хьажий, Кунта-Хьажий, Солса-Хьажий мурдий тоабай хирз гIулаккаш хьагучалахара, дьна куьпчех лоа законодательство телладерш бехктохлуме оаара тIаерзаяь.

Лостам болаш лелабу атеистически болх «Красный молот» заводе коллективе. Уххаза из гIулакх лелаеш дьхьалхIа совет е. Къаьстчьаьста дьнах тешараш хьагучабоахнига а парца бох белга а вIашtIехьдьаьккхад. Дьна хьехам, цун обрядаш, цIейш хIанзарча вахарца тараургдоацига дIа а хIйтан ма-могта керда советски Iалдалам, цIейш вахара вIашtIоагIу ига.

ДIаэхача замах юхедисача тIехьдисача гIулакхашца къовсам лоаттабечеи саг-ир-яхар, бер дар граждански Iалдалагта чакхдоахкхига вIашtIехьлоаккхечеи цхьаьлла дика хIама нарагIлаьнна Наьсарен рабпа Долакха-Юртарча юрта Советерча комиссена. Цу балха юкъе шерра даьзд лоацаш общественность а наха лоарxIам бола бокхий нах а хилар бахьан долаш лаьгIденнад кхеташ уруш далар санна. Цо хьа хаьрг гIулакхаш.

Республике дIа тIехьа шерлу атеистически болх лелаберий муглараш. Дьнах тешараята дика боазам ба говза лекторащ-атеисташ А. Салаевс, Д. Межиевс, М. Музграфенс, Сулжженска районера А. Шаповалов, Т. Хашиев, кхьбараш. Цар Iнлман ларда тIа хьагучадоах дьнах доала зулам, майрра дуьх хаьг гIулакхаш леладерех, замануа гIа а боазам нах баха Iомабу.

Бахьба, атеистически кхетам балара гIулаях укх тIехьхьрча шерашка хелуш тоадаь даде а цу балха тIа хIанз а духха да даиза дисарашн цIенхаштта кхоачамбоацарашн, из болх тIагIерта белга вIашtIехьлаьккхадан массанализа.

ХIанз гуччаьха харц гIулакхаш леладе йиш йоацаш бисаб дьна кеде латтарашн царна тIехьа бараш, цудухха тайп-тайпара кхиоаллаш цуттадеш шоашта аьтур тоа болх тьаьлла дьнах къайлаIа болх беш бе уж. Дьна а дIаэхача замах юхедиса а Iаьдалаш нохчийн гIалгIайн къаман традишен я яхь уйлаш наьха сакхетаме дIаиоIоагIье гIерташ дукха ьхьтоег цар.

Цудухха тахан а тIехьа нийсаш вай юрташка пхьа лехаш, кхелаш хувшаеш, мехкарий низагIа удабеш, урдош доахаш йоха моттигаш. ХIаьта иззамо гIулакх этначашкай цо дерригача техника-экономически хьоказмий пхе бетта цIан. Полстанцштеп электропередачай лиешетеп ерригача къахьегама. Цудухха наха болх бара дика электросетей болхлоца. «ХIара балха денна — дикала Этаке яхача грозненски химический инициативагIа къаьсташ» бе уж. Цу дьнах шерра социалистически яхь а йоаржаяь хIара денна итоган ю.

Къаьстта дика къа э хьегаш социалистически яхье хьалха латт электромонтераш Г. Адонин, В. Морозов, У. Давлетукаев, А. Будаев, мастер А. Горбов, кхьбараш.

СССР энергетикан электрификацен Министерстван профсоюза ЦК карара кара теш Ше байраех вIашtта дняазза енкай «Грозненерго» коллективана. Уж тоамашан доахача а дизза дакъа лъьцад Западни электросетий энергетикаца.

С. ХАЧАТУРОВ.

Доакъар Iалашдара— йоагIа йоакхо

Безхтохкаме ха тIакхьяьчей республика юрта боахама къахьегамхоита. Доакъар Iалашде долладьяь. Хьийбий продукцин дIаэамъяккхара лоарxIаме гIулакх да тешшаме доакъара база йолларн хьайбаш шортта долакъараша Iалашдара. Из кхетаде деза республика механизаторша а хьайбаш леладе-раша а.

Доакъар ма-могта дуккагIа Iалашде йиш хуийтача керттера тороиех цаI — прогрессивни методех пайда эцар.

ДуккагIа йолла еза сеназ витаминни хьоар а дьякха кийчье еза брикеташ, гранулаш.

Республика ерригача колхозашкех совхозашкех Iалашдеш да хIанз доакъар. ХIанзаре 20 эзар гектара тIара буо хьекай, сакхьа укх хана хьекха кишиачуо дуккха дуьхкад.

Цигара чуийача бахьах кийчьеьй 1,3 эзар тонн йол, еллай 11,3 эзар тонн сеназ, дьяхкад 2,3 эзар тонн бахьий хьоар.

Дика вIашtIехьбахьккхаб доакъар Iалашдара болх Шелковской районе. Цу районе болхлоцца 622 гектара тIара хьекхача бахьах эзар тонн йол, 6,4 эзар тонн сеназ Iалашъяь, эзар тонн бахьий витамин хьоар дьяхкад.

Денгара денга шерлуш да сеназ йоллара бахьах Грозненски, Сунженски районашка.

Хьайбаш тоъмболаш тайп-тайпара доакъараш Iалашде йиш хуийтаргIола ерригача тороиан э укх шера республика юрта боахама къахьегамхоь. Царех ма-могта дикагIа пайда эца хьажа а беза.

БIУБЕННА КЪАХЬЕГ

Дика къахьегама тодамаш доакхаш къаьсташ иттазгIча цIателетка хьалхарча шера Западни электросетей коллективо. Хавал хьалха, 26 мая кхоачашкай цо дерригача техника-экономически хьоказмий пхе бетта цIан. Полстанцштеп электропередачай лиешетеп ерригача къахьегамхоь болхлоцта. «ХIара балха денна — дикала Этаке яхача грозненски химический инициативагIа къаьсташ» бе уж. Цу дьнах шерра социалистически яхь а йоаржаяь хIара денна итоган ю.

Къаьстта дика къа э хьегаш социалистически яхье хьалха латт электромонтераш Г. Адонин, В. Морозов, У. Давлетукаев, А. Будаев, мастер А. Горбов, кхьбараш.

СССР энергетикан электрификацен Министерстван профсоюза ЦК карара кара теш Ше байраех вIашtта дняазза енкай «Грозненерго» коллективана. Уж тоамашан доахача а дизза дакъа лъьцад Западни электросетий энергетикаца.

С. ХАЧАТУРОВ.

ПАЧЧАХЬАЛКХЕННА— ТIЕХДИКА ЯЛАТ

КПСС XXV съездо юрта боахама хьалхарча отгалаш дикалеш эффективностен лелашш хозяхета оттадалаш, хIана аьчча социализма хьалашка общественна тайп-тайпара продуктанца шортта кхоачам бара деккар толаме кхоачашдуларгдан цар дукха дакхлуш хилча мара.

Хьалха боахам сихагIа дегIаболабалбар, хьаеча продукце дикал ма-могта лаккъар — иттазгIча пятилетке лоарxIагIеггара проблема. Социалистически общество боахама механизма ерригача структура чуозл цо производстве техникагара технологегареп яьпа продукци дуккагIа яхарап цун дикал лаккъярап аьттув боазанн ийса никъ луши йолуа экономически рычагашка кхачалина. Юрта боахама продукцай дикал лаккъяра проблема толаме кхоачашъюлургьеп уж яьлра технологически бошъ-донаш массе оагIорахьара терхалъеш хилча мара, уж кхенра агротехника кхоачашъеше дIако яргIалъяхи товеш, биэзача бооараме органически минеральнин удобреш тессаш, оасара, юртбоахама культуз-ваште зулламдеррашца, лазарашца къовсам лоаттабеш хIама мара. Из вийса а къаьста а хьаьвинад вов. Л. И. Брежнева: «ХIанзарча хьалашка, нагахьа саша берригача халъка боахама хулаш йола эффект терказйяьна, дикал — из массаза а хIана дац аьнна цухьяьга яхилга а дар».

Цудухьа цуьа бахьан доацаш дац, паччахьалкхено дикагIа продукцех мах духьагIа телаш хилар. Мах дац, из бесна ца сортий кIих, закупочни мах хьал совнагIа кхи тIа а лу 10 процентагара 50 процентгара кхачалина. Цудухьа вай республике низ бола кIа дакхкара экономически стимулаш тIоагIагIа ма хул сихагIа дIаурбе колхозийн совхозийн экономика. Хьаьта иу тайпара торонаш вай йолаш я, хIанз аьча гураьза дуьа кIа яиз боацаш дIаоаьнча. Царех ма-могта дикагIа доаг доаргIаш доа «Бесостая-1» яха фу тоссаш дIалуьр республике.

1974—1975 шерашка республика колхозашкен совхозашкен паччахьалкхенна дIаделенна кIинна дьяьта доахача гини дикала хьакъхьарча данней анализ еча хана белгалдаккхаза доагIа, цхьаьлолча боахамаца пхьа эзар дIателаш дола кIа эсала, дIахьоастае халя йола нуьхаш уьнаш йолаш летап эр-лар. Хьаьта цунга хьежжа во хул цунах дьяьхха хьоар а.

Долче, республика колхозаштеп совхозаштеп доккхий зенаш куд баьнсин кондицеп эсалагIа дола йлаг дIателар бахьан лолаш. Хьаьта дерригача дьяьхха 1974 шера колхозаштеп совхозаштеп цу бахьанагIа 411 эзар сома эе хIалар, цу дьякъе цхьан Наьрасенан района — 220 эзар сома, 1975 шера — 317 эзар сома а хуьлаш, керттерча дьякъе фуьд дьяьхха дIаенчача хьажжIех.

ДIачутела влати цунех доагIа ачхи дукха эпшлара керттера бахьан да хьажжIаш сов тIаьаьхи ка бола ялаташ дукха нуьхаш увш хилар.

Нагахьа сайна хьажжIай баэзни тIоаддаь 22 процент хуьр, ялаташ цIачуйдеча предприятеша дIачукхьяьча 35—40 процент тIаьда хул уж.

Цудухьа ну тайпарча хьажжIех ду мах дукха а кIезнига-ша хул, цун совгIа, доацца гIулакха уж дIакхъуьшъа юха кхуьхьаш кхы тIа а зенаш хул колхозаштеп совхозаштеп.

Л. ЗАВЛИЕВ,
Нохч-ГIалгIай ялат» продуктай управленне отдела начальник.

ШЕКАРА СВЕКЛА ЛЕЛАЕРИЙ ГIУЛАКХАШ

Лаьхара социалистически бехкараш тIаийнад иттазгIча пятилетке хьалхарча шера республика шекара свекла лелаерша. ХIара гектара тIара 210 центнер чу а яйца 190 эзар тонн шекара свекла чуя дош деннад цар. Шоаш денна дош толамша кхоачашдар духьа ерриге торонаш оарцагIкъха къаьсташ а ба хIанз.

Укх бIаьсти 9,3 эзар гектар тIа шекара свекла дIайийра республика механизаторша, ХIанз хьаГIаьяьнча свеклаш та доагIа Iунал деш а ба уж.

Укх шера 24 май тIаьхоачай 6143 гектара тIа чакхдаьхал уж балхаш.

Къаьстта дикен сихен чакхдоах шекара свекла муглараш-кара дьятта цамиадаккхара балхаш Шалински района механизаторша. Пхи 89 процент кхоачаш а еш хIалле 3170 гектара тIа дьял пар уж балхаш. Дьятта цамиадаккхара пхи 75 процент кхоачашъяь. 75 процент кхоачашъяь Грозненски района кхаш леладераш, пхи 40 процент тIаьда хул уж.

Цудухьа ну тайпарча хьажжIех ду мах дукха а кIезнига-ша хул, цун совгIа, доацца гIулакха уж дIакхъуьшъа юха кхуьхьаш кхы тIа а зенаш хул колхозаштеп совхозаштеп.

Хьанчуа тIехьаьгIа лаьхара свекла дIайийна кхоачаш-та да дьятта цамиадаккхара балхаш Шалински района механизаторша. Уж балхаш де делаш да керттера дьякъе Назрановски. Малгобекски, Ачхой - Мартановски районашка.

ЮртIийн поселковин Советий исполкомий председателей республикански совещани-семинар

Самарцайнаьъа КПСС Нохч-ГIалгIай политически дешара ЦIагIа хьаьзгамхой депутатий юртIийн поселковин Советий исполкомий председателий республикански совещани-семинар хилар. Цига ишшта даьзд лоацаш бар къаьзгамхой депутатий районин Советий исполкомий председателе-наш, министерствайн ведомствайн кулгалхой.

Совещани хьайийлар Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советя председателя **М. А. Керимова.**

«КПСС XXV съезда решенешка хьежжа боахами социально - культурни захарн хьалдеча республика къаьзгамхой депутатий юртIийн поселковин Советаша бена балха боярм дIаэо дахь лаьхбараш» доклад йир республика Лаьккхарча Советан Президинума председателя **Х. Х. Бокова.**

ЮртIийн поселковин Советий балха лоарxIатена дешех къамаьлла йир НГIАССР Лаькхехьарча Совета Президинума секретара **Н. Я. Прявенькс,** республика Лаьккхарча Советан Президинума организационни отдела заведующе **В. К. Балясникова,** НГIАССР Министрий Совета организторскин отдела заведующе **А. М. Кузнецова,** республика прокурора **А. И. Ростова.**

Боазами социально - культурни захарн хьалдаря культадеча къаьзгамхой депутатий юртIийн поселковин Советаша доацца дьякъех дIайпер респотребсоюза правлене председателя **М. А. Мамаева,** культура министерства заместитела **Т. М. Ахматхановас,** просвещене министра заместитела **Н. А. Самойлова,** управленин лорарча министра заместитела **Т. Б. Кодзоевас,** финансий министра заместитела **Б. М. Истамулова.**

Цул тIехьаьгIа шоай балха опыт дIа-доха эдаш къамаьлла йир юртIий Советий исполкомий председателаша: Брагунски — **А. А. Хубиева,** Старогатагински — **А. М. Абдурзукова,** Ищерски — **К. П. Чеботарева,** Долаковски — **А. Э. Джандарова,** Курчалоевски — **З. И. Гадаевас,** Мескетински — **Т. Айдамирова,** Ассински — **А. Н. Торминас,** Ачхой - Мартановски — **А. М. Сарсарова.**

РЕСПУБЛИКА ЖУРНАЛИСТИЙ СОЮЗЕ

КПСС XXV съезди республика кепайоазон, радио, телевиденне боаллой деххарадаь — ца хьалха Нохч-ГIалгIай АССР журналистий Союза шеръяьча IV пленуме. Пленуме даьзд лоацаш бар партие горкомий районий бюллой, районий газетий редакторашн яр заместителаш, моттигера радиовещательна а, республика кепазоазон, телевиденне, радио журналисташ.

Пленуме доклад йир Нохч-ГIалгIай АССР журналистий Союза правленне председателя, «Грозненский рабочий» яхача газета редактора Д. К. Белоусене. Пренесе хьамаьлла дир А. Салуланева — «Грозненский рабочий» яхача газета промышленностен транспортен отдела заведующе, С. Д. Магомасев — «Ленинан некъ» яхача газета редактора заместителе, А. М. Косминаа — СССР-ло шу дикагIа шераГIча Грозненски химически комбината партхома секретаре, М. М. Хамхоева — «Сердало» газета редактора заместителе, Ш. Хаджиева — СМУ-2 комдевски бригада кулгалхочо, Социалистически Къаьсташа Турпала, КПСС XXV съезда делегата, А. А. Кобалева — телевиденен радион республикански комитета председателя заместителе, А. Бубнова — «Терская правда» яхача Наурски районна газета редактора, А. Н. Бубнова — КПСС обкомо пропагандах агитационни отдела заведующе заместителе.

Пленумо тIаийнад КПСС XXV съезда белгалъяь белгалъяь дешаш, лаьнаьта чIоагIагIа пропаганда яра, съездо белгалдаь деххарадеш дикагIа кхоачашдара, берригача балха эффективности дикал лаькъяра тIехьа доаттабеча къовсама юкъе хьинарегIа дакъа лаьцара журналистий теркам тIаосаш бола сошам.

ГIилма-практически конференци

Селхан парте Нохч - ГIалгIай обкома политически просвещене IIIагIа «Коммунистически къаьзгама школаш КПСС XXV-ча съезда дIа мадеххара къаьзгамхоита экономически нравственни качестам балара цар лоарxIамь» яхача темах Iнлма-практически конференци хилар.

Дийцича дешах доклад йир профсоюзий областной советан секретара **П. Е. Селише.**

Конференце къамаьлла дир КПСС Ленинан райкома секретара **Ю. М. Мареченкова,** Малгобекски района Возпесновски газ чаххйоахача заводе коммунистически къаьзгама школа пропагандиста **Т. И. Соколова,** Октябрьски района вагонаш дело паркома секретара **Э. Г. Саркисьяна,** Сунженски района Карабулакся бурудетгача балхий управлене коммунистически къаьзгама школа пропагандиста **Н. А. Казачека,** СССР 50 шу дахара цIерагIча Грозненски химкомбината заводма председателя заместитела **В. И. Андросовас,** ницца къачар.

Конференце тIаийнар кийчъяь рекомендацеш, дикагIоалча, пропагандисташ грамоташ елар.

Грозненски «Нефтехимзапчасть» завода болхлоцта юкъе къаьзгамчарех ва токарь Гончаров Михаил Александровичи. Ший профессех цо хьалхеьбь нтташ токараш ба заводе къаьзгаяь.

Общественни балха тIа а хьинарех лакъа лоац цо. Къаьзгам «орабарен кхерамалон техникан инспектора деххарадиззза кхоачашдуу цо. Цун къаьзгама толамаш белгал а доаг-хаш духхя гонгарах Гончаров Михаил Александровичи. Ший профессех цо хьалхеьбь нтташ токараш ба заводе къаьзгаяь.

Общественни балха тIа а хьинарех лакъа лоац цо. Къаьзгам «орабарен кхерамалон техникан инспектора деххарадиззза кхоачашдуу цо. Цун къаьзгама толамаш белгал а доаг-хаш духхя гонгарах Гончаров Михаил Александровичи. Ший профессех цо хьалхеьбь нтташ токараш ба заводе къаьзгаяь.

СУРТА ТIА: токарь М. Гончаров.

И. ПЛИЕВА сурт.

ЯХЬЕ КОТБАЬННАРАШ

Грозненски локомотивни депо — тепловозний дукхахьа бригадина толамца хсоачашлу укх шера тIаийца социалистически декларан. Поездан сиха а дездеш кормал соагIа дIаъоха кхуьл хьалха боахама муьхь. Духьхал укх шера нар дIа-юха йийгай 900 беза муьхь тIабола поезл. Царца плапал соагIа дIа-ъха биьхьб 400 эзар тонн хьалха боахама муьхь.

Укх деношка эксплуатаци цеха хуттахолнен профсоюза местекомон решени а яь социалистически яхье хьалха латтарашта сиий «Профессех движенан» яха сийлен цIи. Царех ба тепловозний машинистан Вартанов Артанес. Дементьев Леонид, Юдин Павел, Ткаченко Вениамин, машинистий Пономаш Стрижик Виктор, кхьбараш.

Массеза поездаш графиказ лелаеш шоай балхаш дика хсеташн хилариа белгалбаьнна ба тепловозний машинистан Григорьев Иван Степанович, Шоаш дика къаьзгарал соагIа йиштта болх бе Iомабу цар шоай новкъостий а.

Хьанарг къаьзгарал соагIа шиннге а дика дакъа лоац общественни балха тIа. Эксплуатаце цеха партийни профсоюзни организацей болх тобара дукха къаьзгг. Поездаш лела-ча кхерамалге хилийтара бола инспекторан шоай хиларах тарра машинашъьяшка техническа эксплуатаци яра бокъонаш тельзаеп дукха мотгиган гучайкъай цар.

Шо лелаю болллочун цIи даим лакха лоаттаеш ва слесарь Иванов Михаил Николаевич. Дизельни локомотивой чоалхаверча аппаратуратта ремонт яра балхах Iалалмата дика хсеташ ва из. МоллагIа кхоачашдоацар нийседеча сеха ни ъьагуча а даькхха дIадоаккх цо. Цун кулгашта юкъе гIолла чакхъьшпача аппаратура бехкагIа цIяккха ъьоазам зурбебе-цилга дог тийна да тхо, яхаш дуьш тепловозний машинистана.

Ший балхах дика хсеташ хилара, творчески дукха къаьзгарах, шийна тIалатта бехктохкам дика боазан хиларах вIашtIехьлаьар Михаил Николаевичга дIаъяча пятилетка задаин день шера кхоачашъе. Графикал дика хьалха продукци кийчьеьй ъьагуш къаьстан ва ну иттазгIча пятилетка хьалхарча шера.

Укх деношка йиштта дуккхача шерашка къаьзгаш хиларах наччальяьлхеьл деза соагIатара делар царца. Тепловозий машиниста Григорьев Иван Степанович ешнай Къаьзгамча Шеча Бойрехъя орден, машиниста Жуков Иван Моисеевича ешнай Къаьзгама Сийлен ъьоалагIкхетам а, машиниста Пономарев Василий Ивановича ешнай Къаьзгама Сийлен ъьоалагIкхетам а, машиниста Стрижик Виктор Ивановича ешнай Къаьзгама Сийлен ъьоалагIкхетам а, машиниста Ткаченко Вениамина Ивановича ешнай Къаьзгама Сийлен ъьоалагIкхетам а, машиниста Юдин Павла Ивановича ешнай Къаьзгама Сийлен ъьоалагIкхетам а, машиниста Вартанов Артанеса Ивановича ешнай Къаьзгама Сийлен ъьоалагIкхетам а, машиниста Дементьев Леонида Ивановича ешнай Къаьзгама Сийлен ъьоалагIкхетам а, машиниста Пономарев Василия Ивановича ешнай Къаьзгама Сийлен ъьоалагIкхетам а, машиниста Стрижик Виктора

АТЕИСТ — ПАРТЕ БУХО

ПАРТЕ ДОШ—НАЬХА ДЕГАШКА ЛЕКТОР-АТЕИСТ ХАШИЕВ

ЦIАГIАРЧА ЛЕКТОРЕЙ БАЛХА ОПЫТАХ

1971 шера денз я тха районе болх беш цIагIара лекторех. Идеологически йолаш ду формаш докъа беркат доалийла хIоттадеш. Нах бахьхуна дIа а ухаш царца къамьалли деш хилча дикагIа доаз программаца, лектора нахьа хьажа хьалаш, цар уйлаш, хьашташ, дикагIа вашIтехьбоаккхалу царца деш болх бола.

КIара къаьст кхаьчача сагаца деш болх бола кхъьсаргашхошта коммунистически кхетам бала лоагIа хIоттадеш. Керттера бола болийлора Пулаев доага беш гадалькхкар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома Х вIенумо. Цо тIаьхьилар партийни организацеца ду балха формаш шера йолаш. Из теркел а деш, тIехьъарча хана чIоагIа терсам тIебахийтар КПСС IIаьмен райкомо хIаранеца бу болх тоабара.

КПСС райкома пропагандин агитацион отделе оттаьвша пазапеш а райцентра чIор хьажа хьашарча, барХIперачуна, юкъерча школе вашагIа ехка болх беш а цIагIара лекторех. Чу кхаьра ши бIаь совгIа я уж районе. КIара лекторена керте латташ кулгалхо ва. Иштта вашагIйол цхьан микрорайоне. Из теркел а деш, тIехьъарча хана чIоагIа терсам тIебахийтар КПСС IIаьмен райкомо хIаранеца бу болх тоабара.

КПСС райкома пропагандин агитацион отделе оттаьвша пазапеш а райцентра чIор хьажа хьашарча, барХIперачуна, юкъерча школе вашагIа ехка болх беш а цIагIара лекторех. Чу кхаьра ши бIаь совгIа я уж районе. КIара лекторена керте латташ кулгалхо ва. Иштта вашагIйол цхьан микрорайоне. Из теркел а деш, тIехьъарча хана чIоагIа терсам тIебахийтар КПСС IIаьмен райкомо хIаранеца бу болх тоабара.

Хана йоазе беш бола политтучеран болх леррина вIашатIехьбаккхара, тайп-тайпара темаех лекцеш, беседаш кийчыра докъах новкъостаца ду деспартийни организацин партшколаца беш йолча семинарски группаца.

ТIехьъарча кхъьсаргашхошта семинарашка IомадераI керттерча даькъе интернационализмах атеизмах деша.

Масала, ух1 шера болх беш я «Пролетарски интернационализмах» бола марксистско-ленински кIаьнаш кIаьнаш. Цу хьа проблема Iомиеш бе теоретически семинара «Материалистически мировоззрени болад нах хургболаш кхетам бала» деш. Цхьаъ политически кхетам балара гIуларх вашатIехьдоккхача хема оаза дицделлийтар царна юкъера дика лоагIа деш. Цу тIаьхьа хилар. КПСС обкома Х пленум-хIиннаяча тIехьъа-на къьстта терсам тIебахийтара леладу оаза хIара дынах тоабара. Цига сагIа кхаьст-кхаьста болх белга. ХIара юрта Совете я болх беш дына культай хьакъьсара законаш телаш ма-хIаллакъ тIехьжаш тIехьжам лоаттабеш доаладош.

Ца боллхой, ахархой, хьаьгIбаш леладерий хIиннар чIоагIа терсам КПСС XXV съезда решенеша. Цо цIахьа а тешал ду района идеологически болхлора бола болех балахх дика беркат йолаш хилар.

Районе промышленни предприятеша цIагIаргIа кхаьчаргIа плин 101,5 процент кхоачалор. Дика кхаьсхал боаг дина кхъьхийтад хьайбаш дика Iангара даьхача тха фермай болхлора а. Паччалькхенга тIехьжаргIа тIаьбераббар массиве а фермашка. Съезда решенеш хIара сага дIайбоьвийтача цIагIара лекторей кIинтер-айпар чIоагIа лоарIкъаме хIиар терсам а дац, цаьх болх кIы а тоабе лаьрхIад КПСС райкомо.

Ю. АРАПИЕВ.

КПСС Наьсарен райкома пропагандин агитацин отдела заведующин.

ДЫНА ДУХЬАЛАРЧА БАЛХА КХУВРЧ

Шелковской районе Карга-линск культура IIаьгIа чуваьлаш терхам тIаоз дика кийчьыча та атеиста кабинето. Атеистически темаех лаьцна чуздеш бола, сакъерамаре материал гIулъьлъ кабинета болхнера. Маркизмна -ленинизмна классикашца дыхьах, хIиннах мора стагIаьв кхиначу цIи кезача Iнлмахой Николай Коперника, Джордано Бруно, Галилей Галилео сурташн цар нахар дIа-хIитташ шина оамазташн доахх хьолтеха

Культура Шен болдлоша Николаин Любоп ва Аммонайца хоза-кийчьыв гойтар агитацин атеистически балха хетаьв я. «Къаьсаги дын», «Iерашн дыни, —«Исчустве» плакаташ кхаьчаш «Iогlга терман тIоаш» да. Уклаза иштта я эрсий цIи, хоза болча художественнаяреализацин Репинан Сурикоевн цынах диллача сурташ тIара ял-репродукцеш. ГIулъьлъ «Iогlга доаваш хIиар белгало болх» книгIъьлъ дына духьларча темах йола книжкай выставка. Кабинетера еррига материнедаш моттиерга фактица да бувзам болаш я. Цар мабарра тучабоккех бусулбен керастех дына реакционни чуйоалам, дина тоабай башхало-бинь ях1аторашца. Уклаза бина йоазе беш кхуьк керда советски образаш, традицеш. Дэлакха-Юрта. Цынаь дIадаьккхий урыдз доаклина. ХIанза бина йолаш а маьре йолаш а саго хьоа а дац урдуз. Кердача IаьдалагIа урдуз а йоартал а доаладеш баххитар шиЙ мехкарий маьре Дахкилоев Бонеко, Далгиев Махьмада, Шутуров Ахьмада, кхьчьар.

Хьалха хиар болалоо IаIмига сагIа терсам цхьаъ наха бIаргба йойта йиш йолаш дацар, хьалха тIаьхьа хув шоай гаргарча, безача-бозаача нахаца кхаьчаш хилар. Сьелда решенеш хIара сага дIайбовзийтача цIагIара лекторей кIинтер-айпар чIоагIа лоарIкъаме хIиар терсам а дац, цаьх болх кIы а тоабе лаьрхIад КПСС райкомо.

Ю. АРАПИЕВ.

КПСС Наьсарен райкома пропагандин агитацин отдела заведующин.

Дукха шераш дIанкад ду хана денз. Амма хIанз а тIехь дагахь. Тайсума ше IаIмига вранца, ха-ха. Из ир-бора шийна дукъьлъуртгача дикача а вона а IаIмай шиЙ тайпара кхоатдаш бе хI. Цу хIанара тIаьIад, адам дицдац. Дог-ойла ду доагIа из Тайсума а.

Каст-каста хозар цIагIа е гаргарча — шиъхинга вахана хьалхарча эмалалла саго хьо-кхача-кегарча. Дишна пуъвза-денца хабарш. МалагIа бер хургда хьалхо хестадева цIагIулакIашца шиЙ никъ буьвза-на Пертай?! Иштта ер-ларча Тайсума дегара уйлаш а. Бархьаш Тайсум рыза вонаш а йоагIар ха. Бакъдер ма-лар, цо шеконгар дIа дуьнар хьоа да аьнна хеташ вале а кхы парца дуьхьала дакхха хIама доаладеш вуьгар. Тоьшар эпа-ца, IаIмига сийт цIар. ТIаьхьа уж хиллад хI а йцар кIонача деш-ширачу.

Шоайх бIубелле дынаха, дальхаш, пайхамарехи хоза дар дуьнен хьалхе дика

КХОАНА–ХИМИКА ДІ

НИЙСАЧА НАЬКЪА ТІА

30 мае химика Ді цхьаЙтазларІа белгалдоаккхарга комбината коллективо, беррига-лай мехко а санна.

Химех ший сенах латт ахьна, ма йатт, дуккха тайпара хІа-маш хьаяра технологи овлангара дена по хуэшш хиларах, уж хьаяра гергара керда способлуш по хьеаллаш хиларах.

Химех йоаххъ хьаит дола тай-пи материалан, Химе мара ший хьоаюгрбан масте тайпара пайданера свойствай бІарчча комплекс ю шоашта чуловзаш йола материалаш хьае.

Комбината арахеца ергира продукташ рентабельни я. Тха продукци дІахьийт Советски Союза 600 сомгІа предприятенгаш доаллал дехьара 10 мехкан, цу дахьле Финляндина, Норвегена, Голландена, Англена, США-ка, Австрена, ГДР-а, Чехословакена, кхьчарца.

Масала, металлах оатхалаш еш хьегачул 3—8-ша кІезнаргІа кхьаьет пластмассах оатхалаш хьаеш. Лаьсеаш хьоаюгрбан дІабдоа кхьаьеташ тха дакхарга додачул 20-ша кІезнаргІа ба. Химически продукци дукхагІоллуш хаза а. ЦІахьаЙІа яхаш а дикагІа а хул.

СССР 50 шу дизарга цІерагІча Грозненски химически комбинат 9-ша майрра 1975 шеран дакъе баьлча йогаш 8-ча пятилетках пийсинча уьк тайпара я: производствон объем 31,1 процент йоккхагІа хиннай, кхьаьгарга овсарле 45,5 процент лаьсеннай, фондаша юха мылтур 15 процент лукхагІа хиннад, кеттера фондаш 15,6 процент дукхагІа хиннай, 1 сома маьха товарни продукци кхайрга дІадодар 6,4 процент кІезнагІаш, пайда 46,6 процент дукхагІа хиннаб.

Продукци кхарга пятилетка контрольни цифрашка оттаяь тхона задани халап хьаьга — 16 августа, кІара паччахьалкхен плана дерригача шерий плананца цхьана 1975 шера 14 ноябре йоаккхаьчаьнна.

ИЙслагІча пятилетка 20 квартал хьаьгаш 18-ша котъаьнай комбината коллектин Ерригеновски социалистически кхьаь 1973 цера баьча балха итогех ПКПС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК кхарга кара тІера Ше Байрах хьоажай комбината.

ИЙслагІча пхе шера алап кхоачашъеча, производстван эффективность лакъьеча, кхьаьгама овсарле аІеча, арахецача продукце дикал тоаеча хьоккхаш лаккарах Памятни Знакн КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК кхарга кара тІера Ше Байрахъ енний комбината, СССР ВДНХ-ярга Ерзнинскан Сайден доска тІа яьккхай.

Цу тайпара толамаш дахьад комбината коллективо техническа процессаш эргайбохаш товарца, керда техника юкъеяхьара, болх беш йолча оборудованена модернизаци яра тІаьрзабаьлга экономически кхьаьгар бахьан долаш.

Комбината болх толаме лелар — иза да специалистийн хьаьлха латтача болхлойт — производства новаторий творчески балхах хьахиппар.

Комбината дукккача болхлоша сийлахьа ниьк эъабенаб аппаратчикашкарен слесарашкарен болибинна смешй, стасай, цхий, производствай культахошка кхеччаьна. Масала, юкъера образованин йолаш хиннад аппаратчик В. И. Мещеряков, институтан йисте а яьккха, хІанз цеха начальникнан заместитель ва; юкъера образованин йолаш хиннад аппаратчик М. К. Сулим, хІанз институт йисте а яьккха, цеха начальникн ва; юкъера образовани болаш хиннад аппаратчик П. И. Ветров, институт йисте а яьккха, цеха начальник хилар, хІанз комбината стеттера инженер ва.

ЦІальмате дукка болх баьб коллективо арахецача продукце дикал тоаеча. Белгалдаккхаеза, оха эъабІача къьк хьаьгаш хоглаьмболаш дола хьал хиларах тарра ІилМа-технически прогресс ІІахо сихьара лерда тІа продукци 34,2 процент, цІер-пайда арахеца, цу дакъе фенол — 69,5-процент, ацетон — 66,8 процент, полиэтилен — 43,7 процент; кхьаьгама овсарле 34,2 процент лаккъе; дикала Знак йола продукци 90 процент дукхагІа хьалеча Іалаше; производственан фондаех пайда дикагІа эпеи фондаша юха хьалур 14,4 процент адсемлаьккхеч.

ДІахо «Грозагіа дегІаенай комбинате кхьаьгамхой творчески хьанари ниццаташен айЯра лоарх1аме хІама — социалистически кхьаь.

Массеех шу да тхо яр моргаш болча предприятешца Уфимски Куйбышевски заводашца комбината коллективо кхьаь лелаю, итогаш ю.

ИттлагІча пятилетка кхьалхарча шера а доккхий социалистически деканаш лаьцна хьоаюгрбан а. Хіара 3—4-гІа йола болхло рационализатор на комбинате. ИЙслагІча пятилетке производствон кхьаьнхьай 8,4 миллион сома экономически эффект йола 3850 рационализаторски предложени 99 процент беретенин.

Дукккача рационализаторех РСФСР заслуженни рационализатораш хиннаб. Масала, кертгера нижнеер хиннача новН. П. Лопатина 5 шера 26 рацпредложени ешнай, парех 22 производствана юкъеЙихьай 553 азар сома экономически эффект а йиъа.

Нохч-ГІалгІай АССР заслужени рационализаторан ба: цеха начальникна заместитель кишка тоа, Р. А. Тихомирова, ви. А. В. Кудрянский, А. А. Слипченко — цехий начальникаш, ион. Б. Ф. Дементьев — слесарий бригадир, ион. Н. П. Сафонов — слесарий бригадир.

ИттлагІа пятилетка эффективности дикалеп пятилетка я, пхе шера план 1975 шера 14 ноябрехь хьежжа тоаме кхоачашъелга массанеер а хІарне кхьаьт-кхьаьста а беча балхах тийша ю.

Лакъаеча эффективности дикалеп предприяти ьвина шийх цІи тиллийта бокъо-яьккхар дукх ахьа а целарІа социалистически яхь боаржаеж лаьрхІаш

Доазол дехьара

КІАЙ БАСАР ТОЪАРГДАЦ ПИНОЧЕТА

«ЯК-40» ЯХАЧУНЦА КЪОВСАЛУРГДОЛАШ ЯРАШ ЯЦ

Цу классах йолча самолеташ йоалалургІойнаца тайнара Къилбаседа Атлантикан тІех а яьнна, духха ха йоаццаш Кавказ Іохайра ЯК-40, хІьаъа хІинш кьоьхха гІан Мекка фо-гІара пажъаш шайдеш ц1 Моттигера «Авиаэкспорта» бизнесменаша дехкарех моттигера специалистанка хьокхаш а машеен.

Дунен шоллагІча тІемаца хана деиз йоьзаш а канадхаша ЯК-А. С. Яковлева конструкцеш йолча истребителаш канадски ТІема-Фегарча Низашта ноькье яр. Цу тайнарча машинка тІа а вагІаш фашисташа тІом баьб соазка августа беттах деиз Советски авиационни техника укхазарча рынкана лоаттаеча «Сов-Кан» яхача советско-канадски вІашагІьоьхьаза фирмаца кертера латтача А. Р. Смита а.

Арахьара политикан оборонни деношта йолча параментски комитета председателса — ишта хьалха тІема летчик дин-цаноа — М. Дооранда а яьккай ЯК-ех1 паІ маьшана хала цуи пассажир волаш:

— 1972 шера кхыча парламентареша цхьана ЯК-40 яхьа-ча, цуи самолета тІа ха аьнна хьийхбар со, цу хана бІарг тохийташ Канаде гІолла лелаш яр ,из. Дика машин я, сона гІоьарІа езаелар.

Канадерча дукхахарча езаенаІ самолет. (Дагадоххара-гІа ярца вай, хоькрех боарам боолаш гІоьарІа дукха езаш боаш кавадиша цуа тІехьаьгІа дукха ха илалехьа пайтІаталургІа номер я волаш СССР сборненна ноькье лоьвзаш хиннача Яичмен Александрах уьдуна «ЯК-15»). «Фегь гІолла лела автобус» яггара хьаьхь йоьзашехьа а гучадьяьнад, из укхаза кхыьста дика мегаш хилар. Кьоьхха гІан Мохк — йоккхаьгІа диллача СССР-гара дІайаккха кхача дуьнен тІа шоллагІйола пачхьалкехь. Ма-дарра фалчу карарчаьхь хІинца дІайолаеш мара йоацаш Іаьлаьмат йоккхий территореш я Канаде. Укхаза хиланза эрйбоьнаш я чуьра боаш кавадиша. йоккха йоаца, юкъерча таьнаьга ахь, арайоккъера хьалІеттех Іохуппеш могаш йола реактивни самолеташ таш. Цу тайнара машиннаш хьаьш Къилбаседеч Америка авиапромышленносто. Хьаьта ЯК-40 уьр дерригге хІинаш доазашна.

Цуа тІехьаьгІа дих шу дьяьнна чаьна гІоллла мара барт вІашатІехьбаккхаллар Канадаца ЯК йоккхера хьаьтъеьна. Из-ма-дамма а яц, шегашьа санна къилбаседаммеррикански автопромышленностаца хьанга къуьсадурга-на яхаш ухъаза итташ шоралла ца лет чу хьакха уйлаш терка-лелаш. ХІинц, юххера а, самолет кьоастее, цун технически гІулакхаш тІехь болабеллаш.

Хіара пачхьалкехенан шиІ я авиатехникехь сгандарташ. Канаде, бакъдар аьчча, дукхаха кхыча мехкашкарчуьл лаьхьа-гІа я уьк, цхьабаьхьа ЯК-ех бІубина бІа ухъеза. Моттигера бизнесмений органо—«Файнэнш постс» яздуш: «Боьхьоца эйхъийтя дІакхаллаш хьокха а йолаш йоьлча цу реактивни малинах лаьца пхи йиш я мухь кхаьхьара пассажирни кхувларан, из 32 пассажир йоккхаьгІа яр. Хорэ1 эзар герака муьх хІоррбга. Эггара хьаьха 1968 шера наьха арабынай ЯК-40, цу хана деиз дуьнен дукхаха мегаш иртташ миллионнах дІа-ъа-ъиа бІаг кхийнад цуьн». Газето белгалдоккхуьр, Канада хьалашца бІаьна бІаьна кхы дІаоаш тІа, хала йиш йоацаш соьстен самолет хилар. «ЯК-40» яхача самолетаца кхувсалургІолаш яраш яьнь, — кеддаоах «Файнэнш постс» «Сов-Кана» керте латтачун А. Р. Смита дешаш.

«Сов-Кан» йолаш хиларо а ЯК-40 Канадана доаттае бІолярро а — цу дерригача хІамашш дика тешаш ац, советско-канадски юкъметтигашна хьокхаш а, дилла тІаьхьа тІаьхьа хулаш перспективаш дика йолаш хилара.

А. ПАЛЛАДИН,
АПН соб. корр.

Оттава.

Лаосски Халкъа - Демократически Республика столица город Вьентьян.

СУРТА ТІА: города кино-театрашка хьокхаш да советски фильмаш.

А. МИНЕЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Эстоне художественни самодеятельностца дукхха коллективаш я кхъхьегамхой самодеятельни художественни творчестваш Ерригбсбина фестивале дакъа лоацаш.

Республикъ городашкен юрташкеи чакхйолаш латт хахкъа таланташка хьажара шоплаІа тур.

СУРТА ТІА: «Гіагіна Калора» яхача вокьаьрий лувцача коллоза «Вяйре» яхача халкъа музыкан ансамбля концерт.

О. ВИХАНДИ.
ТАСС фотохроника.

БЕРАШТА КХЕТАМ БАЛАР— ЮКЪАРА ГІУЛАКХ

«Школа вахархара бухзамаш» гІоьарІаразхи СССР халкъа образованнеи системаца дегІайолаеш» доза Закон аралашна дена пхиъта шу гаргга дьяьнад. Из закон кхочушдаеш-ча дика гІулакхаш хаоргІаьнашца над Гудермескин района школаштта. Лакхьеннай дешархоь эпанеш, дикка кІезнигІа хиннаб школаргІа шера кубгаца-раш, совбаьнаб дешархой кхььегамшара безам. Школа чакхъьккхха дукхагІоларан школе школ Іомайла спецеь-дистех боьх беш бе ъ1аиз. Из де вІашІтехьаьхьанад дешархоьта кхетам балора болх общественноста кхокхара гІулакх а хиннг дІаоттабарах.

Общественность юкъе а оаш дешархоьта кхетам балара бе-дика балха диика оппт Іоаьяьв Гудермескин района школашка.

Район школ берга низ, эпанеш дІалуш болх беш я 700 хьехархо чуоагІа педагогически колледжаш, техникумаш. Цар оьпто доклад комисс могаьв хилара-рах. Ишта диктаторца Пиноч етца вІашагІкхеташ хилар Сантъго хинца Алехандро Орфица. Ше дІаводеш цо дешашка хьожаяца Межамерканскин комисс кнайъьв сома, 180 кьхьата оагІо тІа язъьв доклад. Доклад цу комисс анкалаш Чиле хиннарца тІе-ъьагІа. оттаьч эр. Цунна юкъе болзар уругвайски дипломат Хустино Ximenec, Бразилде вицекал Карлос А. Дуньше, чилеи министр Виячи, американски республ Ворбро Вудворд, Аргентина викал Хенаро Карво.

Консидерачка хиннай комиссе. Цига лийла боазкача кхычар а санна тешал деннад пхиъта Чиле Коммунистически парте Генеральни секретара Луис Корвалана. Цо цу хаьа цу къагІвалаьхар тІема режимо деладу бокъо йоапаеш дуьнаеш, царна хьалхара кертера бехкъокхам духьхьал Пиноч ета ъ1а-ъа булаш. Из доклад — хунте дьяьна зудамий боьхьоаш доза сурт хьаьхьокхаш долча чоагІача бехка документех цаІ. Цо хьаьхьоь закона дуьнаьлара хунто арадолаяча декретий, тІема совета-таша еча судебни процессий маІан, боьхьоаш телхаеш доза массе тайна кхы харц ахьара хІинаш.

Сан боьхьоаната йолча Межамериканскин комисс доклад цо кхоачаш дІаъуенад а алалехь, хуъта дандоматаш дар эгтара хьоначарга-ра боаш хьашшиш массе тайна кхача кидлоязаЛаш хьувзе баьлар. Юкъъаина, ма доклад къайла ъ1аттаеш духьа хьувзайора уж. ВІашІтехьбаьнаЛаш цар из. Цун ГІулакхаш, из архивашка ГІайолаЛар духьа. Из а ъ1аш-ГІахьалаьнаЛаш цар. Цу цъьаи хаина шоай хуъ дора ОАГ-е доклада авторий сай доадер сагина доза доастаи гІулакхаш чакхдоахкаш. Цу гІулакхий футтаройна цу комиссена юкъъера хьабобаьа лаьрхІар сага боьхьоначуьга йолча Межамерканскин комисс секретара-ра Луис Рекеси шуи кхычча кхьь членоп.

ОАГ-е кхестадьяча гІулакхий бахьан малагІа доя? Из кхетаде ъ1алла хала а дац: сага боьхьоначуьга йолча Межамерканскин комисс дІачуенна доклад дий ницах йолаеш,а, Пиночетан хиннаб Америка массеех мехки вахча а хьийзаб из. Цига из ахъара ъ1аьхьа а хьаьхьекхар цуьнан ъ1ьабарашт ОАГ-ах Пиночета гІулакха пайда эпар ловш хиннарга. ОАГ генеральни асса-блиен сесси Сантьяго гулъе ларйоккаро лийрхар, хунта гадоларо хьаьлоІашарта оьтачоч, Пиночета режима моральни гІьоьнаьостал доаца дар. Оффициал эггара кертера духьале хеташ яр ОАГ къьыстта орган йолча сага боьхьоний дешашка хьожаяца Межамерканскин комисс кнайъьв сома, 180 кьхьата оагІо тІа язъьв доклад. Доклад цу комисс анкалаш Чиле хиннарца тІеъьагІа. оттаьч эр. Цунна юкъе болзар уругвайски дипломат Хустино Хименес, Бразилде вицекал Карлос А. Дуньше, чилеи министр Виячи, американски республ Ворбро Вудворд, Аргентина викал Хенаро Карво.

Консидерачка хиннай комиссе. Цига лийла боазкача кхычар а санна тешал деннад пхиъта Чиле Коммунистически парте Генеральни секретара Луис Корвалана. Цо цу хаьа цу къагІвалаьхар тІема режимо деладу бокъо йоапаеш

Эдуардо ЛАБАРКА,
чилийски журналист.
(АПН).

ДЕНОШТА ЛЕЛАШ

БЕРИЙ АХХАНАРА САЛАІАР

«Пионерийн дешархойн ахханара салаІар дІахо йолача хана тоадара гІулакхех» бола 1974 шера арабынна КПСС ЦК соцзм кхоачашбара де-за гІулакхаш белгал а дац кхььегаш я Суженски районна школай коллективаш. Ямарь бетта хиннача кхььегамхой депутатий районета ишта хьалха ъ1а-ъа хьаьхьекхаш дешархойн ахханара салаІар йолча хана район болх беш хуьрга 1260 сар чуоагІа 19-та дешархой производственни бригада, Шеча Эскарен (председатель Л. П. Ясненская) XIX партсъезден (председатель В. Я. Камыш) цІерагІча, «Победа» (председатель Р. Г. Лихометов) колхозний кхаика болх беш хуьрга комсомольско - кагирхой ххо лагерь.

Школьни лесничество болх беш хуьрга Нестеровскин Алексеичеи юкъера школай 120 сонта деШарх. Цар лорадерг-да 2300 гектар лаьтта, 8 гектар худува питомника оасар дерга, 250 килограмм дарбана йола баьнан гулъерча, 30 гектар лаьттан тІа хуначгий бІинаш доахарга. Районе-ригача школашка ВІашагІьеъхай дешархой ремонтни звенош. Кхиикухалка болча кхаа 1—4 классай дешархошта лаьрхІа школашка хьеллараш 25 школьни майда. Цига-ра школаш хуьрга 1290 бер. Уж колхозашка, музеишка, кино, экскурсе ухарга, сакъерда-не книжкаи дешаргда, лоазаш-раши массовкаи ергьи.

Ахкан хана дешархошца шоан бергбоча кхетама-унаъ-ЦІенеи болаа дика лаьтта-ра-ма-ллаш, ишта хоика, бетша-маика болх бериЙ, доаханга, хьуига хьожаргбэрий звеноШ, школана ремонт ергёоа Гиш-ъа-гІьеригола 50 сата лаьрхІа ГІьаъа